

Dėl Lietuvos laisvės kovotojų įamžinimo valstybinėje Lukiškių aikštėje pristatytų konkursinių darbų eksponavimo ir vertinimo

Vilnius, 2013-05-24

Lietuvos Respublikos Seimas 1999 m. vasario 11d. priėmė nutarimą Nr. VII-1070 „Dėl valstybės sostinėje esančios Lukiškių aikštės funkcijų“ kur nuspręsta, kad Lukiškių aikštės paskirtis ir funkcija: **pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais**, kad ji kaip vientisa urbanistinė erdvė turi atlikti valstybinę, reprezentacinę, o kartu ir visuomeninę funkciją. Tačiau keičiantis valdžioms, iki šiol egzistuoja principinis neaiškumas apie kokio rango erdvę kalbama – valstybės ar savivaldybės, nors minėtas nutarimas **Lukiškių aikštę traktuoja kaip pagrindinę valstybės aikštę**. Kol nėra principinio valstybės vadovų sutarimo, kad Lukiškių aikštė yra pagrindinė valstybės aikštė, Kultūros ministerijos valdininkai konkursą dėl Lietuvos laisvės kovotojų įamžinimo Lukiškių aikštėje organizuoja niekindami valstybę. Laisvės monumento idėja, kaip eilinis daiktas, perkama Viešųjų pirkimų numeriu 128423, be jokio visuomenės įtraukimo į pirmą kartą Lietuvos istorijoje kuriamą valstybės aikštę. Šio konkurso darbai eksponuojami tam nepritaikytose Kultūros ministerijos patalpose tik 2 valandas per dieną. Eksponuojami darbai dėl netinkamų patalpų sugrūsti, sudėti ant kėdžių, kas neleidžiama daryti jau Dailės akademijos studentams. Visuomenė praktiškai neinformuojama apie šią parodą. Taip pat prieš du mėnesius, nieko nepaaiškinus, iš konkurso darbų vertinimo komisijos pašalinti jos nariai istorikas Romas Batūra, LGGRTC generalinė direktorė Birutė Burauskaitė ir Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos pirmininkas Jonas Burokas, kurie daug metų dirbo prie Lukiškių aikštės nuostatų kūrimo. Viso to nedera daryti net kuriant paminklą eiliniame skvere, o čia kalbame apie valstybinę aikštę.

Įvertinę esamą padėtį bei matydami grėsmę konkursui sužlugti, prašome:

1. Artimiausiame aukščiausių valstybės vadovų pasitarime iškelti klausimą ar dar galioja LR Seimo nutarimas Lukiškių aikštę traktuojantis kaip pagrindinę reprezentacinę valstybės aikštę? Gal reikia dėl valstybės aikštės skubiai priimti įstatymą?
2. Lietuvos laisvės kovotojų įamžinimo konkurso darbų vertinimo komisiją papildyti iškiliais istorikais bei patriotinių visuomeninių organizacijų atstovais, kurie kartu su architektais ir menininkais daug metų dirbo prie Lukiškių aikštės nuostatų. Dėl to į architektų, skulptorių ir menotyrininkų komisiją prašome gražinti Romą Batūrą, Joną Buroką, Birutę Burauskaitę, siūlome į komisiją įtraukti architektą Povilą Jakučionį, istoriką Antaną Tylą, skulptorių Antaną Kmeliauską.
3. Premjerą prašome tarpininkauti dėl komisijos papildymo ir skubiai priimti pasitarimui visuomeninių organizacijų vadovus, nes konkursas baigiasi.
4. Artimiausiu laiku surengti šio konkurso darbų parodą Rotušėje ar panašioje reprezentacinėje vietoje, darbus eksponuoti mažiausiai mėnesį laiko.
5. Kreiptis į nacionalinį transliuotoją, kad nuolat informuotų visuomenę apie šį konkursą.
6. Po konkurso darbų eksponavimo organizuoti viešą konkursinių darbų aptarimą.

Laikydami, kad pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su laisvės kovų memorialiniais akcentais yra ypatingos svarbos, valstybę lietuvių tautai ir pasauliui pristatantis objektas, todėl požiūris į konkursą privalo būti pakeistas iš esmės, su kūriniais turi susipažinti papildyta komisija ir visuomenė, išreikšti savo vertinančią nuomonę.

Lietuvos Laisvės kovotojų sąjungos valdybos
pirmininkas **Jonas Burokas**

Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių valdybos
pirmininkas **Edvardas Strončikas**

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos
pirmininkas **Jonas Puodžius**